

Leven tussen hoop en vrees

- * intochtlied ps. 111: 1 en 2
- * stil gebed
votum en groet

*Onze hulp is in de naam des Heren
die de hemel en de aarde gemaakt heeft,
die trouw is en trouw blijft
en niet laat varen het werk van zijn handen.
Genade zij u en vrede van God onze Vader
en van onze Here Jezus Christus,
in de gemeenschap van en met de Heilige Geest.*

- * **verootmoediging:**
lied 463: 1 en 2
genade verk.: ps. 32
lied 463: 4 en 5
leefregel: Luc. 6: 27 - 38

- * gebed om de Heilige Geest
- * bijbellezingen: N.T. Luc. 7: 11 - 17
- * lied 1: 1 - 4
- * preek n.a.v. Luc. 7: 11 - 17

- * lied 21: 1, 4 en 7
- * gebed/voorbede
- * slotlied 460: 1, 2, 3 en 5
- * zegenbede

collecte

*De genade van onze Here Jezus Christus
en de liefde van God
en de gemeenschap met de Heilige Geest
is met u allen.*

Laten we vanmorgen wat filosofisch beginnen.

Ik denk dat u het wel met mij eens zult zijn wanneer ik zeg dat de mens een schepsel is met *hoop*.

Zodra we kunnen denken, beginnen we al te hopen.

Maar daar tegenover staat, dat de mens als schepsel ook zijn *vrees* heeft.

Elk mens, kun je wel zeggen, leeft in het spanningsveld van **hoop en vrees**.

Ons doen wordt namelijk telkens begrensd door wat je overkomt.

Nu eens ligt de *hoop* boven dan weer de *vrees*. Omdat we menen heel wat te kunnen. *hopen we*.

Maar omdat we beseffen dat we toch niet alles kunnen, *vrezen we*. Vaak wordt de hoop de bodem ingeslagen door, zoals we dat dan noemen: de realiteit, de werkelijkheid van het leven – door verdriet, tragedies of teleurstellingen.

En *dat* brengt vaak een vloedgolf van vrees over ons heen. We kunnen toch zomaar het slachtoffer worden van... een hartaanval, een ongeluk, of zomaar aangegrepen worden door een dodelijk virus en van de dokter te horen krijgen: hier is geen *hoop* meer!

Wat is uw hoop? Die vraag zou ik vanuit dit stukje filosofisch beschouwen in het midden willen leggen, maar, dan wel *heel* persoonlijk: wat is **uw, jouw, mijn** hoop?

De bijbel durft er in 1 Petr. 3: 15 over te spreken dat we te allen tijde bereid moeten zijn om "rekenschap af te leggen van de hoop die in ons is".

Misschien is uw eerste reactie in het licht van ons tekstgedeelte, de gelezen perikoop van Lucas 7:

*hoe kun je rekenschap afleggen van hoop in je als je geconfronteerd wordt met de **dood** – wat valt er dan (en zeker hier) nog te hopen?!*

Hoe navrant is in deze ons gezegde: hoop doet *leven*.

Zelfs binnen de theologie van vandaag klinkt al luider en duidelijker door: dood is dood – uit! – *hopeloos!* Bovendien, wie spreekt er nu graag over de dood.

Lucas de arts schrijft er hier over!

In Naïn zal men ook niet graag over de dood gesproken hebben. Wat wil je. De plaatsnaam betekende nota bene *de liefelijke*, omdat het zo heerlijk gelegen was in de vlakke van Jizreël. En dáár past toch **dood** niet bij?!

Maar hoe *liefelijk* ook, ook hier heerst de dood. Koud, kil en wreed!

Ook hier kom je er niet om heen.

2.

En dit keer was het een jonge knul van pakweg 16, 17 of 18 jaar..., misschien van jouw leeftijd, die hij als slachtoffer had uitgekozen.

Het lijkt een heel triest verhaal.

Misschien was er eerst nog *hoop* geweest bij de moeder: 'misschien wordt hij beter' – wat zal ze een zorg gehad hebben. Maar dan slaat de dood in één keer al haar hoop stuk. En hoop maakt plaats voor verdriet, lijden.

De wrede dood vernietigde hier de hoop van.... *een weduwe*.

Het was namelijk al de tweede keer dat hij bij haar binnen drong: eerst haar man en nu haar zoon. En dan ook nog haar **enige** zoon, letterlijk: **eniggeboren zoon**, haar kostbaarste schat – het enige wat ze nog had, waar ze haar toekomst op had gebouwd. Ze had gehoopt in hem een verzorger te hebben. U moet namelijk weten dat het lot van een weduwe in het Oosten hard was. Ze kon niet gemakkelijk een lonende baan vinden om in haar onderhoud te voorzien. Ze was allereerst afhankelijk van haar naaste familieleden.

Rouw over de enige zoon is daarom, al in het oude testament, het beeld van *diepe, ontoestbare* droefheid. Zo ook hier.

In één keer was het leven van deze vrouw troosteloos, eenzaam en arm geworden. Kún je hier, bij deze vrouw, die voor de tweede keer beroofd is van een stuk bescherming, nog met goed fatsoen vragen om rekenschap af te leggen van hoop? Het hele dorp is lamgeslagen!

En dan als climax van ellende: de begrafenis. Dan moet je helemaal loslaten en kom je daarna helemaal alleen thuis in een *leeg* huis!

Ja, je staat volkomen machteloos tegenover deze macht: de dood.

Als het zwarte gordijn van de dood neervalt, is het uit met elke verwachting.

De dood is de grens voor ons allemaal, christen en niet-christen.

En die horizon kan voor een ieder van ons heel dichtbij zijn, jong of oud.

De dood discrimineert niet, in geen enkel opzicht. Er wordt wel eens gezegd: oude mensen moeten sterven, jonge mensen *kunnen* sterven.

En het klinkt misschien ietwat cru, maar het is de waarheid: *allemaal*, zoals we hier zitten kunnen we met de dood te maken krijgen – ds. Overduin schrijft ergens: “*we schuiven langzaam op, met tussenpozen van enkele jaren, en wat gaan die jaren snel, van de wieg naar het eigen huis, eerst klein, dan wat groter, van de flat naar een eengezinswoning, en dan het verzorgings- of bejaardentehuis. En als laatste een huis van zes planken. En het is later dan we denken.*”

Nee, de hoop van een mens reikt zo te zien niet ver.
Máár... dan gebeurt er in dit verhaal uit Lucas 7 iets.

Op het toppunt van de nacht komt er een ontmoeting **buiten** de poort van Naïn. Daar loopt Jezus, de *eniggeboren zoon* van God, gevolgd door zijn discipelen en omringd door een grote schare die met Hem meereisde.

En zijn reisdoel heet volgens het door ons gelezen gedeelte met nadruk: Naïn! Ziet u Hem lopen – Jezus die overal verkondigt: *Ik ben de Weg, Ik ben de Waarheid en... Ik ben het **L e v e n**.* Jezus, *het Leven*, op weg naar Naïn om niets minder dan dat daar te verkondigen! Te proclameren, en hoe!

Maar wat een ironie: was in Kapernaüm, blijktens wat in Lucas even eerder (vs. 1 – 10) is genoemd de dood daar net te laat geweest en was Jezus hem voor, hier in Naïn was de dood Hem te vlug af! Hier schijnt de dood het laatste woord te hebben! Het was alsof de dood, in de begrafenisstoet Jezus “verwelkomt” met: “nou, waar is het Leven nu?”

Twee machte ontmoeten elkaar **buiten** de poort. Het leven en de dood.

Twee personen: God in Jezus Christus = het leven en de duivel = de dood, de mensenmoordenaar van den beginne.

“Toen Hij dichtbij de stadspoort gekomen was: zie een dode werd uitgedragen, de enige zoon van zijn moeder, die weduwe was, en veel volk uit de stad was bij haar. En toen de **Here** haar zag....”.

Laten we hier een moment bij stilstaan. Ziet u dat er *niemand* uit de rouwstoet was die een beroep op Jezus deed toen Hij daar kwam aan wandelen? – Het verdriet verblindt - **Hij** zag! Het initiatief bij wat er vervolgens gebeurde, ging van Hem uit! Van wie? U zult waarschijnlijk antwoorden: van Jezus.

Maar let eens op hoe Lucas Hem, Jezus, hier noemt: **HERE**. Dat is een titel voor de Zoon van God die veel door Paulus wordt gebruikt om autoriteit uit te drukken en vaak ook als naam voor God zelf. Lucas was, zoals u wellicht weet, een vriend en reisgenoot van Paulus. Hij gebruikt hier met een aan zekerheid grenzende waar-schijnlijkheid “Here” in die laatste betekenis. Lucas zag dat Jezus het laatste woord zou hebben als *God zelf* en geeft Hem daarom de titel: **Here**, zoveel als naast God, Overwinnaar! Een majestueuze naam, die waarborg was van de overwinning op.... *de dood*. Want in Jezus gaat God zich hier in een genadig tussenbeide komen tonen als **HERE**.

Moederliefde is groot, maar Gods liefde nog groter.

En daarop wil Lucas ook de nadruk leggen als hij zegt: *Hij*, de Here, werd met *ontferming* over háár bewogen. Het Griekse woord voor ‘ontferming’ duidt de hele persoon aan. God peilde het verdriet hier tot in Zijn diepste diepten *in Jezus*. Wie kon/kan dat ook beter peilen dan juist Hij.

Zou immers de dood niet ook *Zijn eniggeboren Zoon* nemen, **buiten** de poort van Jeruzalem. Dan zou het een trieste en diep droeve dag worden voor ook de vrienden van Jezus, die hier nu met Hem deze rouwstoet ontmoeten. Ondanks dat Hij zou roepen: *het is volbracht*, zou het schijnen (zoals het nu na die roep *nog zo vaak* schijnt) dat al de hoop vernietigd was. Petrus zou diep verslagen zijn, hij had Jezus bovendien verloochend, en al zijn hoop en uitzicht zou weg zijn – een mens zonder hoop. Thomas, die geloofde in een zichtbare Jezus, zou het niet meer zien.

En dan de Emmaüsgangers (waarvan verondersteld wordt dat Lucas er één van was), misschien aanwezig in de schare bij Jezus en levend in de hoop dat Hij, Jezus, Israël zou verlossen, zouden met Zijn dood hun hoop zien sterven. Het einde van Jezus zou het einde lijken van alle hoop, zoals hier voor vele van de mensen in Naïn. Maar, houdt het op met de dood?

God zegt in Jezus hier al van **nee!** Het is een profetische blik vooruit. De ontferming van Pasen grijpt hier vooruit in **De eniggeborene**, de Here Jezus. En wat hier dadelijk gaat gebeuren, is een voorproefje en een garantie van de uiteindelijke overwinning. Het is een teken van de Messiaanse tijd: *van de komende opstanding van de doden*.

De Here Jezus zegt tegen de vrouw: *ween niet!*

Is dat niet een wat al te vreemd ‘bevel’ aan iemand die *alles* verloor?

Maar Jezus stond hier op het punt de **oorzaak** van de droefheid weg te nemen. Hij kon haar een **reden** geven om niet te huilen. Een reden, die niemand anders kan geven: *ween niet, want een dode z (Z)oon zal levend*

worden! Ook dit 'ween niet' is vol hoop, vol Messiaanse toekomst: en God zal alle tranen van hun ogen afwissen en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er meer zijn. "Hij die op de troon gezeten is, zeide: zie Ik maak alle dingen nieuw".

Een toekomst waarvan het laatste bijbelboek, Openbaring, vol is.

Een boek dat vertelt van de toespitsing van alle kwade machten, maar dat uiteindelijk *het* boek is van: *het Lam dat overwint!*

Hij overwint en niets kan Hem weerhouden.

En terwijl Jezus zegt: "ween niet", doet Hij een stap naar voren en raakt de baar aan. Naast dat dit een wenk was voor de dragers om stil te houden, is het zoveel als: **dood, ik daag je uit!**

Hoe durft Jezus. Het aanraken van de baar alleen al maakte een Jood onrein. De dood gebruikt hier nota bene zou je kunnen zeggen, de wet – en hoor de bijbel: *de letter doodt*.

Maar Jezus doorbreekt hier de wet, die **dode** letter – het **Leven** wint ook van de wet, van elke wet. Iedereen is *dóódstil*.

De dragers zijn blijven staan, verbaasd, verbouwereerd en voordat ze daarvan kunnen bijkomen, zegt Jezus: "Jongeling, **Ik** zeg u, sta op!"

Elia en Elisa wekten doden op door gebed, maar Jezus door *Zijn Woord*, triomfantelijk en met autoriteit en met **De Kracht** die daarin werkte en meekwam: **Leven** - "**de Geest** is leven, maakt *levend*".

"En de dode ging overeind zitten". Ja, de *Here* Jezus betoont zich hier al overwinnaar over de dood, aan wie op Golgotha *alle* macht ontnomen is!

Wat een heerlijke, onvergetelijke en glorieuze paasmorgen zou het worden: Jezus verrijst uit het graf, staat op uit de dood. Een hopeloze Petrus zou zijn hoop terugvinden. Thomas zou tot het belijden komen: **Mijn Here en mijn God**. De droefheid van de Emmaüsgangers zou veranderen in vreugde. In één woord: **hoop!**

Dit gedeelte van Lucas laat zien, dat de weduwe háár hoop gevestigd had op haar zoon – dat deze als het ware 'een staf' zou zijn op haar oude dag.

Maar door de dood kwam ze tot de ontdekking, dat een dergelijke staf een gebroken riet is!

Is het met ons vandaag, deze zondag – eerste dag van de week, dag van de opstanding, feestdag, vol hoop en verwachting – veel anders dan met deze weduwe?! Hoeveel nobele mensen hebben hun hoop niet gevestigd op hún humaniteit. Geleerde mensen op hún geleerdheid. Theologen vandaag op hún theologie. Rijken op hún rijkdom, armen op een verandering ten goede. Kortom:

alle hoop gevestigd op dit leven! dat uiteindelijk, zoals we zagen, niet meer is dan een spanning tussen hoop en vrees met als grens de dood! Maar als wij *echte* zondagskinderen zijn, dus leven vanuit de opstanding van Jezus Christus de Here, dan wordt het anders. Dan reikt de horizon over dood en graf. Paulus zegt in 1 Cor. 15: 19: *Indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen. Dan zou de hoop van een christen net als de hoop van*

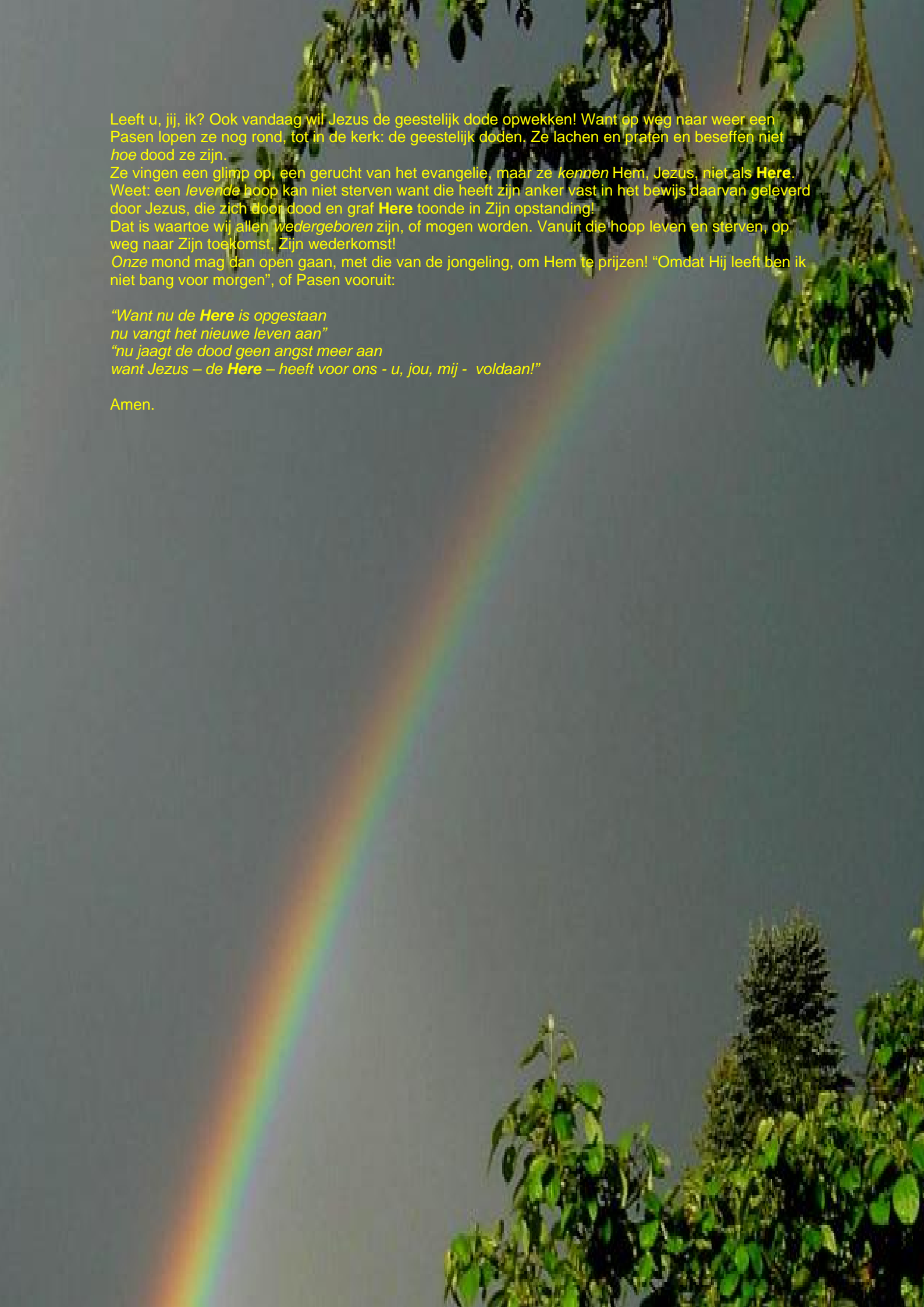
een niet-christen doodlopen in de dood, eindigen in het graf. Dan had, om het nogmaals met Paulus te zeggen: *Christus' werk geen zin gehad*. Dan is God uiteindelijk machteloos, verslagen **buiten** de poort.

De hoop van een christen is echter niet alleen voor dit leven, maar voor altijd en *e e u w i g*. Voor dit leven en voor de toekomst. De bijbel is er vol van: *'verwachtende de zalige hoop en verschijning van de grote God en onze zaligmaker, Jezus Christus. Ja, in zijn rampspoed wordt de godde-loze geveld, maar de rechtvaardige vindt –zo – zelfs in zijn dood een schuilplaats'*.

De christelijke hoop reikt even ver als de Here Jezus Christus zelf – en dat is onvoorstelbaar ver, dat is tot over de dood!

"En de dode ging overeind zitten". De jongen leefde! en als bewijs daarvan begon hij te spreken. Wat zal hij het eerst gezegd hebben? Zal hij Jezus hebben grootgemaakt die dit gebeuren laat getuigen tot vanmorgen van hoop, een glimp van het Messiaanse rijk? De omstanders mochten die glimp opvangen en "vrees beving hen en het gerucht over Hem verbreidde zich in het ganse Joodse land en in de gehele omtrek".

Maar, voor *dat* volk bleef het bij een glimp en een gerucht – er was dan wel een dode levend geworden, maar velen bleven **geestelijk** dood.

Leeft u, jij, ik? Ook vandaag wil Jezus de geestelijk dode opwekken! Want op weg naar weer een Pasen lopen ze nog rond, tot in de kerk: de geestelijk doden. Zé lachen en praten en beseffen niet hoe dood ze zijn.

Ze vingen een glimp op, een gerucht van het evangelie, maar ze *kennen* Hem, Jezus, niet als **Here**. Weet: een *levende* hoop kan niet sterven want die heeft zijn anker vast in het bewijs daarvan geleverd door Jezus, die zich door dood en graf **Here** toonde in Zijn opstanding!

Dat is waartoe wij allen *wedergeboren* zijn, of mogen worden. Vanuit die hoop leven en sterven, op weg naar Zijn toekomst, Zijn wederkomst!

Onze mond mag dan open gaan, met die van de jongeling, om Hem te prijzen! "Omdat Hij leeft ben ik niet bang voor morgen", of Pasen vooruit:

*"Want nu de **Here** is opgestaan
nu vangt het nieuwe leven aan"*

*"nu jaagt de dood geen angst meer aan
want Jezus – de **Here** – heeft voor ons - u, jou, mij - voldaan!"*

Amen.